

inquietud

PUBLICACIÓ QUINZENAL D'ESQUERRA

Sortirà els dissabtes

Redacció i Administració: La Unió Liberal

Preu de subscripció: 2'50 pessetes semestre

Número solt: 20 cèntims

L'anònim

Que diríem d'un document comercial sense signar? Senzillament, que és nul, que no té cap valor, que és insolvent.

Doncs en la vida pública, quan es vol ofendre i embrutar a algú i hom es veu impotent i mancat de raó, se sol descarregar tota la bilis amagant-se sota l'anònim; és l'últim recurs dels vençuts i dels covards; és l'arma dels traïdors.

Tant si és per mitjà de lletra com en fulles o periòdics, l'anònim és sempre repugnant. L'home que no té la dignitat de signar el que escriu quan acusa, és una nosa i no té cap dret a perjudicar els ciutadans amb els seus entreteniments.

Els que actuaven en la política vella, l'anònim — «el m'han dit» — era el seu recurs; era l'arma que embrutava uns i altres; hom deia el que era i el que no era, esdevenint la lluita d'ideals en un safareix d'aigua bruta on no quedava ningú sense màcula, única manera de que s'aguantés el caciquisme.

Amb la premsa passava igual; es feia un periòdic que semblava sortir de les ombres; els articles anaven sense signar; a vegades algun pseudònim difícil d'esbrinar, i el periòdic neixia i moria a conveniència del caci.

En el temps actual, després d'haver caigut el teló de la farsa, es preten seguir la comèdia: hom diu, però no afirma; hom treu els drapets al sol sense ensenyar la cara.

Què pretenen? Senzillament, que el poble s'apassioni i es baralli per a poder ressuscitar el caciquisme i entrar oportú com a redemptor.

L'home pot tenir l'ideal que vulgui; que sempre serà digne si te la sinceritat d'exposar les seves conviccions; més si, al contrari, s'adapta a les circumstàncies i l'ideal el fa servir com marca de fàbrica per a passar mercaderies tarades, llavors és un oportunista, és dir, un destorb per l'avenç dels pobles.

Per això sempre que us vingui a les mans un periòdic on els que el fan sembla que pretenen mantenir-se a l'ombra, desconfieu d'ells, puix que fan com aquell caçador que atissa els gossos perquè li portin la caça; igual pretenen amb vosaltres.

He dit abans que ha caigut el teló; per tant, s'ha acabat la comèdia. Trucs de còmic dolent, no; el que es cregui haver obrat amb dignitat, que es tregui la careta del comediant i que baixi al públic a defensar la seva actuació. Nosaltres serem els primers a donar-li la raó, si la té.

CUCH

La persecució comunista a Europa

La persecució de que són objecte els comunistes a Europa, sembla talment que sigui quelcom natural, lògic, digníssim, heroic i sobre tot humanitari. Extraordinàriament humanitari.

Fa poc temps, la gent sensata, la gent de l'ordre, els panxistes de tot el món, s'esgarrifaven de la persecució, inventada per la fòbia dels pastors d'aquests ramats, de que eren objecte els catòlics a Rússia. Fins es demanava que intervingués en aquest afer la Societat de les Nacions. Els blasmes llançats contra Rússia semblaven renecs. En canvi, els renecs de Rússia semblaven poesies. S'inventaren màrtirs i uns quants protestaren en nom de tot-hom. Ells eren tot el món.

Avui, en canvi, que els governs d'una bona part de nacions europees i especialment el govern francès «socialista», es dediquen a la persecució dels comunistes, tota aquesta gent que trobaven injustes les persecucions i parlaven d'humanitarisme, callen. Ja no s'esgarrifien. Ja tota aquella premsa que s'aixecava menaçadora, amb acusacions que no podien justificar però que els feien «ben veure», s'arroseguen com llimacs, limitant-se a donar noves i més noves de detencions fetes sense cap acusació ferma que pugui justificar-les; per suposicions, unes vegades, i altres ni així.

A França el govern «socialista» abusa tant de la caça del comunista, que ésser treballador ja resulta un perill. El govern francès està convençut, però, que cada obrer porta dintre seu un comunista; d'altra manera no comprenem el seu procedir. Creiem senzillament que comet un atemptat contra el lema d'aquells republicans que repetirien avui aquella gesta que donà llum a Europa.

Espanya no és pas tampoc un mirall en aquest aspecte. Fa poc han estat detinguts, entre altres comunistes de Barcelona, Joaquim Maurín i «David Rey». «Causes? «Detenció governativa». Això és tot el que hem pogut saber.

Es hora ja d'acabar amb aquest procedir. Si tots els governants haguessin passat gana i suat alguna camisa, el comunisme no els espantaria.

ROBESPIERRE

Cal fer un esforç comú

La Humanitat està passant per un dels períodes de més forta decadència espiritual.

Les forces reaccionàries, acoplades en un front únic, s'imposen; trepitgen drets i llibertats aconseguides pel poble en el transcurs de les lluites de tot temps.

La llibertat de pensament i consciència, per la que tan aferriçadament lluitaren els homes del segle passat, ha devingut a ésser un fet episòdic de l'història, degut a la poca fermesa amb que nosaltres fem valer aquest dos valors conquerits pel poble.

La puixança d'aquesta força reaccionària és deguda a la poca conseqüència en la defensa dels ideals liberals. L'ideal mai no decau; és l'home el que, pel contacte amb ells, entregant-se al pur materialisme i a la indiferència, qui dona braó al reaccionarisme per imposar se per mitjà de la força i la brutalitat.

A seguir per aquest camí, l'obra emanada del progrés en les idees que les lluites de totes les èpoques aconseguiren per a lograr una societat més lliure i més humana, s'enderrocarà completament i normes inhumanes i inquisitorials tornaran a ésser base d'una nova i ancestral civilització.

Tot home que senti bategar en son cor el noble sentiment de responsabilitat envers els ideals, ha de fer un esforç suprem. Una raó d'humanisme s'imposa per damunt de tot personalisme i de tot bandera: és la defensa de la llibertat. És l'única manera de defensar els ideals i sortir victoriosos; però també devem filtrar-los en el cor del poble fent li sentir els anhels de llibertat, i quan el poble estigui saturat d'ells, reclamant els drets perduts i arborant la bandera símbol dels nostres somnis, l'implantarem altra volta en tots els pobles com a verdader símbol de la llibertat novament conquerida.

MANUEL FABREGAT

Inquietud

Es de venda a la Parada de Llibres
GURGUÍ

Inquietud a l'aguait

Dels toros

Per la Festa Major tindrem toros. Vindran dos «niños» que ja han deixat el biberó. Hom diu que no hi hauràn «picadors»; ens en alegrem, perquè sino, més que una cursa de braus, semblaria un safaretx.

Detectivesques

S'ha començat a netejar el carrer de Joan Montaña de les herbes que l'encantaven. Això ens demostra l'instint detectivesc del nostre digníssim Batlle. Podria ésser molt bé que amagat sota d'alguna d'aquelles mates s'hi trobés l'autor de la trencadissa. Ja diu l'adagi: «Donde menos se piensa», etc...

¡Al tanto!

En molt poc temps han desaparegut dues plaques. Recomanem al Sr. Alcalde que augmenti el servei de vigilància nocturna, puix que algun dia tot rentant-se la cara li poden donar la nova de que ha desaparegut el monument; i després del què ha costat, fóra una llàstima.

Joc de dames

Agraïm a les dames catequistes de Barcelona el seu bon zel per fer suspendre el concurs d'«Imatges». No hi ha dubte que si s'hagués portat a terme, En Pere Botero hauria tingut d'eixamplar les calderes i posar el «Completo». Tots hauríem anat a l'infern per haver vist les cuixes i les pitreres de les senyorettes concursants.

Es vergonyós que no es permeti un concurs de dones boniques, que és un tribut que es rendeix a la bellesa, i es permetin tantes processons que no són res més, en cert aspecte, que un concurs de vanitat.

Les banderes

En el carrer de Joan Montanya i en una casa en construcció, onejaven unes banderes com és costum d'hissar quan es celebra la tradicional «coberta»; però els elements, poc respectuosos (el vent), les arreballà. I la nostra sorpresa fou en veure l'endemà una nova bandera, els colors (?) de la qual i la seva nacionalitat ens són completament desconeguts.

Poca teca

El nostre Orteó Granollerí, prengué part en la festa dels Orfeons. Ho trobem molt rebé. El que no ens sembla tan acceptable és que quan es va comprovar que les bosses contenien menges que no eren mengívoles, tothom s'en anés per les seves i en canvi deixessin a la bona de Déu uns quants nens que ens consta que aquell dia no varen dinar. ¡Una mica de vergonya, senyors, que panxa buida no fa bon sol...

Aigües brutes

Ens diuen que en el Laboratori Municipal estan molt atrafegats fent anàlisis d'aigües. Fins ara, segons sembla, totes són potables més o menys.

Nosaltres, però, recomanem que algun dia es donguin una volteta, tot dissimuladament, per la majoria de les nostres fàbriques i dictaminin sobre la qualitat de les aigües que beuen els treballadors, perquè tenen tant de potable, com nosaltres de bisbe.

Nens i nenes al volant

Ja fa temps que venim veient xicots juvenets i senyorettes que condueixen cotxes i que no tenen ni poden tenir títol de xòfer, per ésser menors d'edat.

Si això no fos prou, com uns magos del volant, porten excés de velocitat i fan filigranes per veure si espanten la gent amb les seves tercerilles i falses maniobres.

L'altre dia el cotxe B. 36449, comanat per un nen maco que està predestinat a xafar-se el nas contra un plàtan o contra un puny venjatiu, li vingué l'acudit de volguer espantar un motorista tancant-li el pas en el moment de creuar-se, i mercès a la casualitat i als bons frens no passà una desgràcia. I tot rient, amb una inconsciència pròpia de l'edat, continuà, tan trempat, sense detenir-se.

Es clar; com que el papà té prou pessetes per a pagar tantes multes com li posin, ell continuarà fent el maco, fins que trobi l'obstacle que li aixafi el nas.

De Cardedeu

El Sr. M. Viadé te una granja a Cardedeu. Recentment en vegéren uns anuncis, dels quals copiem literalment: «Los pastos son excelentes, así como su situación. Invitamos al público a visitar nuestra granja de Cardedeu.»

¿Fa gracia, veritat?

Del tràfic de blanques, encara...

En nostre número anterior i en aquesta secció, parlavem d'unes noies que foren facturades amb una lletra de recomanació de bona gent de la capital, a una casa *nonc santa* d'aquesta població.

Dites xicotes, que es creien venir a fer de minyones de servei, es vegeren sorpreses per la classe, ben diferent per cert, de servei que se'ls oferia, i, com és natural, protestaren. Intervingué la policia municipal i cregué oportú *internar-les* precisament a elles, en el quarteret, on gaudiren de la companyia d'un captaire —i menys mal si va ésser d'aquesta sola— i on pernoctarien, segons els digueren, fins l'endemà al matí.

Però es veu que no devia convenir que l'assumpte passés a coneixement superior, i a dos quarts de quatre ja passaven per la Torre d'En Pagès, camí de Barcelona, a peu, i esmorçant-se un obsequi policíac.

Ampliem i acabarem d'ampliar, si és necessari, amb noms dels qui intervingueren, fins que s'hagi aclarit aquest assumpte, que sembla que es vulgui deixar en la impunitat.

El senyor Batlle té la paraula.

I ara nosaltres preguntem: ¿Quina relació pot tenir aquest assumpte amb el reportatge publicat per Domènec de Bellmunt sota el títol de «Carn humana per a vendre», en el número de «La Rambla de Catalunya» del dilluns passat?

Aneu a dormir d'hora

Hi ha qui acusa a certs individus perquè es passejaven a altes hores de la nit. Nosaltres, com que anem a dormir d'hora, no els vegèrem, però en canvi ens permetem una reflexió. El que els va veure, també «trasnochaba».

¡Ah, caram, caram!... Pot ésser una «pista», i la brindem per a esclariment dels fets.

Ferreteria d'A. Guinart i Rocabert

ACCESSORIS
per a la
Indústria
tèxtil

Polítxes : Daus : Moles : Calibrats : Tacs : Tira-
tacs : Corretjes : Unions per a les mateixes

Sil Koil
Olis i
Grasses
Valvolina

Representant exclusiu de les màquines d'escriure de fabricació nacional

“Olivetti”

La moral abans que tot

En una reunió de metges que, convocada i presidida pel Sant Pare, tingué lloc a Roma fa poc, es tractaren assumptes de «vital interès», encara que no pertinents a la Ciència.

Entre altres, la primera autoritat religiosa parlà, ni més ni menys que un modist parisenc, únicament que amb molta més eloqüència, de la necessitat de modificar la indumentària femenina; de certes pràctiques matrimonials «repugnants i indecoroses invocades en nom d'una falsa ciència», i d'altres pràctiques de caràcter públic de «resultats dubtosos per no dir contraproductes», i acabà demanant als metges llur concurs per tal de posar fi a totes aquestes inconveniències i absurditats.

El fet de sol·licitar aquesta col·laboració, és (paraules textuais) per la raó de que algunes vegades es fa més cas del metge que no del Papa. Ignoro si aquestes paraules foren dites en un moment de franca sinceritat, o si es tracta d'un truc per a atreure's la complicitat dels científics.

Doncs, ja ho veieu: resulta que el Sant Pare de tant en tant es digna dirigir la seva mirada a les faldilles de les dones, i procura estar a l'aguait del que puguin fer els casats en llur intimitat.

Això sí que és preocupar-se dels problemes de la vida! Això sí que és tenir zel perquè no s'esgarri cap ovella del ramat!

Davant de tot això, ja saps que et toca fer, lector. Si et vols casar, casa't i tingues forces fills. Encara que tots els grans apòstols de la Ciència prediquin continuament el contrari, no els escoltis, són uns mentiders, es veu. Conserva intacte i pura la teva pròpia moral i sacrifica l'altra, la moral social.

Posa forces fills al món, i, si no els pots mantenir, si estan malalts, si passen misèria, o si estan destinats a la pila de carn podrida o, pitjor encara, si han d'ésser analfabets, no hi fa res, no et preocupis, ja hi ha cases de caritat, hospitals, presons i esglésies, i si no n'hi ha prou, en bastirem de nous.

Des de Pineda

Colònia Escolar de La Unió Liberal

Voldria en una breu ressenya dir d'una manera clara, però concisa, als lectors de INQUIETUD, el que constitueix un dia de vida en nostra Colònia. Estem a Pineda, en mig de dues poblacions, una de marítima i altra de muntanya, diferenciades pels dos camps de cultiu que formen el panorama d'aquest poble. Un d'hortaliça, que és el de mar, i altre, separat per la carretera de França, que és el bosc o muntanya, format per vinya, garrofers, alzines sureres i pins. Aquests són els dos camps en que evolucionen, s'agiten, juguen i sovint treballen els nens que formen la Colònia Escolar de La Unió Liberal, l'edat dels quals varia dels 6 als 12 anys, sota la direcció i cura real i efectiva dels mestres de la nostra Casa.

L'hora d'aixecar-se són les set del matí, en que cada noi fa la seva toaleta i es plega el llit, en quin afer es passa prop d'una hora; un cop enllestits d'això, anem a esmorzar. La sortida de casa, casi sempre té lloc entre dos quarts de nou a les nou, en que ens en anem a la platja fins al migdia. Rondes, jocs i cançons, en mig de la més sana llibertat, són l'entreteniment dels nois. Entre els jocs, el que gosa de més alt honor, és el futbol. Un cop s'han banyat i han transcorregut les tres hores, sona la senyal i els jocs paren. Els nois es posen en fileira de dos a fons, hom els compta i cap

a casa, on cada u es col·loca al seu lloc per a dinar sota l'ombra dels grossos arbres del nostre pati d'esbarjo. Els banys i els jocs han obert la gana i cal veure amb els ulls amb que miren l'arribada del primer plat. I hi ha que veure quin àpat! Sopa, bullit, entrant, amanida, pa i vi a discreció... i postres. Tot això ells ho gosen i ho deuen a la comprensió intel·ligent que fa cooperar a aquesta obra de justícia social a tots els estaments ciutadans i sobretot a La Unió Liberal. A tots ells, des d'aquestes planes els enviem l'expressió més sincera de l'agraïment dels nostres nens.

El menú varia cada dia i ha estat el dels mestres sempre exacte al dels nois en tot el temps que dura la Colònia i en els anys que es ve realitzant. La opinió dels nens sobre la bondat d'aquests àpats es llegeix sobradament en les cares llurs, com també en les manifestacions dels seus pares. La taula serveix per a ensenyar-los a menjar amb polidesa. La taula és escola de civisme pueril, però honest.

D'una a tres fan migdiada els que volen; altres juguen al pati, i alguns s'entretenen amb la literatura infantil, cedida per la Biblioteca Popular de Pineda, que en aquest aspecte està molt més nodrida que la de Granollers. A dos quarts de quatre cap a muntanya a berenar. Seguim totes les fonts de's voltants de Pineda o Calella, on tot sovint els nostres escolars celebren campionats de futbol amb els nens de les escoles nacionals d'aquella ciutat. Jocs, gimnàstica, curses...

Entre set i vuit, retornem a casa, on ja ens esperen per a sopar. Apat sempre nutritiu i variat: sopa de pasta la major part dels dies, verdura, una costella, amanida, pa i vi i postres.

Com veurà el lector, La Unió Liberal vol, per noble i ample gest, que la seva colònia escolar de vacances sigui una obra de justícia social perfecta, ja que fa que gosin de llurs beneficis tots els nens de les seves escoles diurnes.

D'això nosaltres en diríem, com els llatins, *acta non verba*: fets i no paraules.

PERE MOLINS

J. MONTAÑA

Anunciar és vendre i més si anuncieu a INQUIETUD

Jo, per la meua part, com el Sant Pare, faig dipositaris de la meua fè als homes de ciència, i espero que, sols sigui per honra professional, no admeteran en llur laboratori adicions de moral ni de cap classe, sino que treballaran en pro de la veritat.

Confiteria
Pastisseria
Queviures

LA PALMA

BAR
Café Exprés

Especialitat en pastes per al Te * Extens
assortit en bosses i caps de luxe per a regal

SANDWICHS * SODES * XAMPANYS
I VINS DE TOTES MENES

Successors de Quirse Masana

Doctor Robert, 11 i 13

GRANOLLERS

Toros a Granollers

Enguany, per la festa major, a Granollers hi haurà toros. Sentim haver de confessar la pena que ens produeix que aquesta idea hagi pres realitat en la ciutat nostrada. Hom potser no hi trobarà fonament per a justificar aquest nostre condol. Es dirà, segurament, que són moltes les ciutats que han vist celebrar-se aquest espectacle. Que a Vich és ja una tradició. I que allí on s'hi fan toros, hi acudeix una gran gentada.

Ocorre sovint que en oír conferències sobre temes culturals, assentim plenament quan es condemna tal o altra afició popular. Però, malgrat aquest assentiment, mai no creiem que la condemna sigui per nosaltres. Sempre ens sembla que allò va pel veí. I servem aquesta creença, àdhuc quan incorrem en algun dels actes objecte de la censura del conferenciant. Per això, en la primera ocasió que s'ens presenta no oposem cap mirament a organitzar una corrida de toros.

L'aficionat al toreig pot aduir arguments que aparentment equiparin en barbàrie el seu espectacle predilecte amb altres esports. La vertiginosa velocitat de l'auto o de la moto en una cursa, és molt sovint causa de que s'ofereixin als ulls de l'espectador tràgiques escenes que degeneren en la mort fulminant dels concursants. L'esgarrifós espectacle de dos homes que es barallen brutalment a cops de puny, és també digne d'entrar en la comparança.

El fet de que en una cursa de velocitat hi perdin la vida alguns éssers, és, malgrat tot, una conseqüència obligada del perfeccionament humà. Els que així moren, són víctimes immolades en holocauste del progrés. La boxa, tot i no oferir cap avantatge sobre el toreig — en quant el públic espectador, ja que a un i altre espectacle hi acudeix pel sol incentiu d'admirar la crueltat — potser es podria aduir encara, en favor d'aquest esport, quiscun argument de cultura física.

En canvi, no es pot aportar cap argument en defensa del toreig. El sacrifici cruel de bèsties indefenses i el constant perill de mort que corren uns homes que com deia un de l'ofici: «Se exponen a las cornadas del toro para librarse de las cornadas del hambre», converteixen en víctimes a uns i altres de la barbàrie dels homes. Tot això no produeix altra cosa que el ressorgiment en l'home d'aquest instint bestial, reminiscència tal vegada del seu origen, que es manifesta en explosions d'entusiasme en contemplar l'antinatural i, per tant, monstruós.

Es de notar la campanya que, basada en importants principis de moralitat i cultura dels pobles, s'ha fet per l'abolició del toreig. Justifica la seva resistència a desaparèixer, el fet de que sigui una tradició de les més arrelades en l'etnografia

hispanica. Les tradicions són fermes mantenidores dels prejudicis i aberracions dels pobles. I no són susceptibles de desaparèixer d'un sol cop perquè a voltes aquestes tradicions són la mateixa vida dels pobles. Sols en el renovament incessant de les generacions en depurar-se en el gresol de la cultura, es desprenen, lentament, aquestes impureses, depositant-se en la gran tomba del passat.

La paternitat cuida delicadament de la formació espiritual del fill, ja separant-lo dels viarans que podrien malejar els seus sentiments, ja empenyent-lo envers el camí de la veritat. Així també, els promotors de tota col·lectivitat, han de tenir en gran cura el desenvolupament de les lleis biològiques, perquè no es danyi la moral col·lectiva i s'evitin possibles retrocessos en l'avenç dels pobles.

Si no hagués de tenir-se en compte aquest refinament de moral col·lectiva que deu procurar l'organisme directiu de tota comunitat i si només la part egoista, d'aspecte purament comercial, podria promulgar-se de nou aquella llei d'antany que permetia als pobles presenciar l'execució dels condemnats a garrot vil. Allò, com se sap, era motiu de gran influència de gent, i, per tant, un espectacle.

Si és, doncs, imposició de la cultura el que desaparegui el toreig, ¿Perquè incorrem, voluntàriament, en el risc de formar nous adeptes que tendeixin a perpetuar-lo? A Granollers mai no s'hi havia fet cap festa de toros. Virtut de la que podem estar-ne enorgullits. En nostra ciutat hi ha un fort contingent que no ha presenciat encara cap corrida. Aquest contingent fora el que demà, amb la seva indiferència, contribuiria a l'abolició, almenys a Catalunya, d'aquest espectacle.

Es doblement censurable la idea de donar aquest espectacle, per quan aquesta ha nascut de l'afany d'assolir un benefici, un lucre, enc que sigui per a la població, sense tenir en compte cap de les raons d'ordre cultural. Clar que la lleugeresa dels iniciadors en part és atenuada pel patriotisme demostrat en volguer-nos fer gaudir de la famosa «Fiesta Nacional».

JUDA

El Sindicat de l'Art Textil i Fabril de Granollers i els seus contorns té el propòsit de cooperar en la campanya propresos que patrocina l'Ateneu de Divulgació Social de Madrid d'acord amb la Confederació Nacional del Treball d'Espanya. Pel dia 24 del corrent, la Junta del Sindicat, sollicitarà permís per un mitin monstre en la sala d'espectacles de La Unió Liberal i una manifestació pública demanant l'amnistia pels presos socials i polítics.

LA TRIBUNA DELS LECTORS

Pro-Esperanto

Quan la gran guerra obria la grapa per a espremer el món, L. L. Zamenhof, l'home que creà un lligam que havia d'unir la humanitat, morí.

L. L. Zamenhof, lliurà la més de quaranta anys al món, l'Esperanto.

En concebre l'Esperanto, L. L. Zamenhof, féu quelcom grandios.

L. L. Zamenhof, inventà una llengua auxiliar internacional. Una llengua que desconeix tota mena de dificultats que hom troba en el més senzill idioma nacional que hom volgués internacionalitzar.

Entre molts altres, Lleó Tolstoi i Max Muller en foren entusiastes admiradors.

Els seus avantatges? Qualsevol pot aprendre la gramàtica de l'Esperanto en una hora. Un individu d'instrucció mitjana, ja coneix les tres quartes parts del seu vocabulari. La llengua no conté cap irregularitat, ni una excepció. Són certíssimes les paraules que hom n'ha escrit: «Simpla, flekxebla, belsond...» (estic seguríssim que sense traduir-vos-les, les enteneu perfectament aquestes paraules) puix que aquestes tres qualitats la caracteritzen.

¿No us plauria tenir amics en els més llunyans indrets del món—Xina, Austràlia, Mèxic, Rússia, etc.—amb qui relacionar-vos; amb qui expansionar-vos, parlant-los de coses de la nostra terra, i conèixer allò que hi ha en llurs països; amics prou íntims per parlar-los de les vostres coses més estimades, idees, pensament, etc.?

L'Esperanto n'és la via.

Arreu del món trobareu companys que es consideraran feliços podent-vos esbatañar les portes de llurs terres, de llurs cels, de llurs costums, de llurs cultures, i de llurs cors. Aleshores vosaltres comprendreu allò que en la vida valen. Us reconeixereu a vosaltres mateixos, en comparar-vos amb els altres. Ja no viureu en la incertesa de la vostra passió respecte al món. Us bastireu, ajudats per aquesta llengua, una cultura sòlida, segura.

Aleshores, si mai una nova guerra volgués esclatar, no us plauria de prendre les eines homeieres destinades a occir uns homes que «sabrieu» que tenen una ànima, una mare, un ideal, i una terra estimada com la vostra... Aleshores comprendreu que sou forts, puix que sabrieu que arreu del món teniu germans que sofreixen com vosaltres, i que són oprimits com vosaltres...

Per això els galifardeus de tota mena que venen l'ànima del poble, en són enemics acèrrims, puix que llurs doctrines fallarien amb la seva acció.

Per això els Governos—excepte Rússia—hi fan el buit, puix que la internacionalització dels pobles, simplificaria llurs treballs...

Company, obrer, obrera: aprèn l'Esperanto, enriqueix-te amb un tresor de valor cert!

ENRIC RIBET I TRIAS

De «La Nau» del 2 d'Agost

Nous editors

Josep Milà i Miquel Vicens.

Continua oberta la subscripció, per tots quants socis de La Unió Liberal simpatitzin amb aquesta publicació.

Les fronteres que compten

Malgrat i que en certs moments de la nostra vida ens hagi pogut semblar el contrari, sobre tot en aquelles discussions — més sentimentals, per part nostra, que científiques, de l'hivern passat a l'Ateneu, — no hem estat mai partidaris de les fronteres que sovint senyalen els Estats a llur albir, en virtut d'un conveni o de qualsevol altra cosa que prescindeixi de la vertadera personalitat dels pobles.

Amb la guerra europea, el mapa d'Europa sofrí una considerable transformació, transformació que encara avui és motiu d'inquietud en algunes potències, majorment a Itàlia. Mentre una sèrie de pobles com Txecoslovàquia, Polònia, Iugoslàvia i Romania, — per anomenar els que abans de la guerra formaven, amb la petita Hongria d'avui, el gran imperi Austro-Hongarès, feien surar de sota la capa superficial d'un Estat la seva personalitat i dibuixaven en el mapa, amb colors ètnics i racials ben definits, la seva figura geogràfica, d'altres pobles lliures com Goritzca, Gradisca i Istria — per assenyalar els que Itàlia va anexionar-se, queien sota el jou dominador d'un Estat amb el qual mai no podran sentir-se identificats, puix que cada un té la seva manera pròpia de pensar i de sentir. En aquests pobles les fronteres quedaven eixamplades fins els límits de l'Estat opressor. Les fronteres que senyalen l'esperit hi seran, però, sempre latents.

Podríem citar-ne una sèrie més de pobles que han perdut la llibertat, i d'altres que l'han obtinguda mercès a la guerra gran; però altre dia ja tindrem ocasió de parlar-ne. Per remarcar avui el fet que ens ha suggerit aquest comentari, l'exemple és suficient.

Hem dit en començar que no som partidaris de les fronteres, diguem-ne de formulismes, que creen els homes a llur voluntat, sempre que es prescindeixi de la personalitat inviolable dels pobles. Hem considerat sempre un atemptat a la llibertat governar un poble amb les normes d'un altre completament diferent: de llengua, de cultura i de raça.

Per nosaltres, les úniques fronteres que compten són aquelles que els governs, malgrat tot, mai no podran esborrar, estrènyer ni eixamplar la ratlla que forma l'esperit d'un poble.

Aquests dies, en atravesar la ratlla divisòria de Catalunya en direcció a l'Aragó, hem pogut constatar la diferència que hi ha en tots els aspectes entre Botea i Afaella, últim i primer poble de Catalunya i Aragó respectivament, i una vegada més ens hem afermat en el que acabem d'exposar.

Naturalment que això comportaria el desmembrament de molts estats; però

aquest desmembrament s'imposa cada dia amb una força irresistible; sinó, esguardem Europa.

Els pobles es defineixen per si sols, i quan un estat vol ofegar dintre el seu sí l'esperit d'un poble, cau el risc de sofrir la vicissitud que han corregut algunes nacions centralitzadores d'Europa i que tard o d'hora han de córrer totes,

quan el poble que tenen subjugat recobra plenament la seva consciència. Per això repetim que no compten, per a nosaltres, les fronteres polítiques; les que compten són les que senyala, sense tortuositats ni concessions, l'esperit d'un poble.

DOMÈNEC COLOMER

Casp, 7 juliol.

Celebrem l'alliberament de VENTURA GASSOL Des d'aquestes planes rebí la més cordial benvinguda

Dessobre sindicalisme

El sindicalisme espanyol, en son període d'activitat externa (ja que l'interna jamai no ha decaigut) portà a terme, fa alguns anys, moviments d'una grandiositat ben remarcable; però també és cert que eixos moviments tingueren un caire ben dissemblant, tant pel seu caràcter com per la seva naturalesa. En aquell període no passava una sola setmana que ací o allà no es plantegés quiscun conflicte, en sa major part de caràcter econòmic; en un tres i no res esclatava una vaga, quan hom menys ho esperava, i totes eren portades amb un aferriçament desacostumat.

Els organismes sindicals es veieren envoltats en aquell torbellí de reivindicacions econòmiques, malgrat els esforços dels militants més clarividents que intentaven plantejar en el sí dels sindicats la realització dels grans problemes de futures reivindicacions socials.

Entaulada la lluita en el terreny econòmic, l'organització es vegé tancada en un cercle de ferro, ja que a mida que es valorava la mà d'obra en el producte manufacturat, augmentava el preu de les subsistències, dels lloguers i de totes les necessitats de la vida i així aquest cercle estrenyia constantment l'obrer, que per a atendre les necessitats

de la vida restava en lluita perpètua per a conquerir una nivellació en el seu migra pressupost domèstic.

Indubtablement, aital estat d'agitació produí un sentiment de solidaritat entre tots els treballadors, com jamai no s'havia pogut veure, sentiment que espontàniament sorgia i que al no poder-se encarrilar, degenerà en una lluita brutal, constantment repetida, que avui encara en resten rancúnies i odís.

De les energies gastades en les lluites de reivindicacions econòmiques, hi havia qui en deia l'entrenament revolucionari; però de ben poc serví aital entrenament. El proletariat, preocupat pel millorament parcial, oblidà que fins que desapareixi la propietat individual, la situació econòmica de l'obrer canviarà ben poc, i en tant existeixin privilegis, la seva llibertat serà un mite.

En les passades lluites sindicals, potser més que manca de clarividència per a afrontar problemes tan capitals, fou la causa del seu poc profit el curt temps d'actuació, ja que la repressió crudel i inhumana podà el luxuriós ramatge del frondós arbre sindical.

Ara s'albiren nous horitzons; els quadros sindicals van nodrint-se amb nova saba d'una joventut freturosa de conquerir el que ens fou arrebatat impunement. Procurem, en aquest nou període, infiltrar en nostre esperit que el sindicalisme, a més de la defensa de nostre pa de cada dia, té una finalitat altament humana: la transformació de la societat. Les organitzacions obreres que persegueixen aital objectiu, primer han de transformar els homes per mitjà de l'instrucció, capacitant-los per una vida més lliure i més humana.

S'ha gasiat endebades el mot revolució; s'ha cregut que el conflicte diari entrena l'obrer per a la revolució; però una revolució sense que abans no s'hagin revolucionat els cervells, no solucionarà cap problema. Si per quiscuna circumstància es produís (per fam, desesperació o descontent) i trobés el poble obrer ignorant del que desitja, seria un moviment epilèptic de resultats ben poc emancipadors, amb el perill de que qualsevolga polític habilitós l'aprofités, erigint-se en dictador.

AMIC

**SABATERIA
ROMAÑO**

**Especialitat en
Calçat a mida**

Miquel Ventura

GRANOLLERS

Plaça Constitució, 30

D'escacs

Davant un de l'altre, com galls durant la lluita, sembla que no visquin entre nosaltres.

Els galls s'esguarden d'una manera feréstega, amb desitjos de lluita sognant. Els escaquistes lluiten entre ells, però sense mirar-se; el *tablero* apar que estigui impregnat de goma. Les seves mirades queden fixes damunt seu.

L'escaquista té quelcom de certs *leaders* polítics. El seu partit, tan aviat blanc com negre, obeeix les seves ordres cegament.

Compareu un joc d'escacs amb la vida real. Tenen molts punts de contacte. Els peons són el poble, van sempre al davant; són sempre els primers en rebre les conseqüències de la batalla a la qual es lliuren.

Aquestes conseqüències són mortals. Acabada una partida d'escacs, tan sols queden uns pocs peons. Acabada una lluita entre els homes, mireu el poble, el nombre de baixes és esgarriós.

Els alfils i les torres tenen quelcom de «capitans Aranya». També van a la lluita, però ataquen i es defensen de lluny. Quan tiren endavant és perquè veuen el camí obert i sense perills. També cauen; però la majoria de les vegades és degut a que els que els guardaven les espatlles els han traït.

El Cavall, que en la vida real el considerem un dels animals més nobles, en els escacs hauria d'ésser substituït per un gat; així és de trist.

El Cavall és com la pedregada que cau damunt del camp exhuberant; com la torrentada que ho destrueix tot; com el que us apunyala per l'esquena. Com Judes.

La Reina és el màxim de potència ofensiva i defensiva. Sembla que aquesta preponderància li escauria més al Rei. Doncs, no; el que inventà els es-

cacs, féu molt bé en donar-li sexe femení. El que no aconsegueix una dona, no ho aconsegueix ningú.

Per fi tenim el Rei, al voltant del qual gira tot el joc. No és res i ho és tot. No té iniciativa pròpia i els seus moviments són molt limitats. Però, amb tot i la seva inutil·litat, ell és l'eix del joc i tots els esforços de l'adversari són per a aconseguir la seva destrucció.

¡Mireu-se'ls! Encara juguen. La barbeta fortament agafada per la mà; les celles formen una sola ratlla negra; de la cúpula de les celles en surt la meditació amb moviments lents però segurs, que van operant en el camp de batalla. Generals d'un exèrcit que té com úniques armes el cervell.

Poques peces queden ja amb vida. El fi s'apropa. Aquell rostre replegat en la preocupació del resultat, desplega tot d'una els seus múscles facials i amb una rialleta de satisfacció diu les reglamentades paraules: ¡Escac al Rei! ¡Escac i mat!

El Rei ha mort. La partida és finida. La partida és guanyada.

ESCOBAR

DE CASA NOSTRA

Festa esperantista

El passat diumenge tingué lloc, a La Unió Liberal, on te el seu estatge el grup esperantista «Interligo Kaj Frateco» d'aquesta ciutat, l'anunciada festa de fi de curs.

Amb assistència del Sr. Alcade, que presidí l'acte, el Sr. President de la Unió i la totalitat dels components del grup esperantista, presidits pel Sr. Piñel, vicepresident i professor del grup, per absència del president, Sra. Na Maria Tuset de Montaña, i alguns simpatitzants, fou hissada la bandera esperantista en la façana de l'associació, esent llargament aplaudida. Acte seguit tingué lloc un vermut d'honor en el que feren us de la paraula els Srs. Rosàs, Condom, Piñel i Estrada, parlant de la necessitat de l'idioma internacional per a conèixer l'espiritualitat, mijansant la correspondència, dels nostres germans de terres llunyanes i per a fer desaparèixer aquest confusionisme que simbolitzà la Torre de Babel. Tots foren aplaudits.

Junt amb les moltes felicitacions que tingué el Sr. Piñel per haver portat a cap amb la seva voluntat i coneixements l'ensenyament de l'Esperanto a Granollers, ens plau afegir-hi la nostra, no dubtant que la correspondència que arriba a aquesta ciutat d'esperantistes d'arreu del món procurarà sigui contestada deixant en bon lloc l'aspecte cultural del nostre poble.

□ □

El passat diumenge es representà en nostre teatre el poema «La Dolorosa», de Ventura Gassol, interpretat per la notable companyia Vila Daví. L'obra, pel nostre modest criteri, la trobem sublim com a poema; de l'acció preferim no parlar-ne, puix sabem anticipadament, pels comentaris que suscità, que no fou gaire ben acollida i potser no n'hi ha per tant.

Segurament hi contribuï un bon xic la prohibició governativa de que fou objecte quan la seva estrena, creient el públic veure una obra d'ideals radicals i trobar-se, per tant, defraudat.

□ □

El pròxim dimecres, dia 13, la companyia Vila-Daví representarà en nostre teatre la divertida comèdia en 3 actes, «L'Home que faltava», obra en la qual la distingida actriu Maria Vila ha obtingut arreu l'èxit més falaguer.

Construcció i Venda de MOBLES

RAMON POUS

Plaça Capità Ostàriz, 1

Visitar aquesta casa, és comprar
Garantia en els treballs d'encàrrec

GRANJA MARINETTE

Parets-Llissà

Despatx a Granollers

Carrer Clavé, 17

Se serveix
a domicili

Venda de llet en ampolles precintades a 70 cènts. litre

Llet d'una sola vaca, sempre la mateixa, per a aliment de nens i de persones delicades de salut

Llet pasteuritzada

Ous del dia

Se serveix
a domicili

Carboneria de Frederic Gera

Despatx: Bisbe Grivé, 37

Magatzem: Barcelona, 139

En aquesta casa trobareu tota classe de Carbons Vegetals i Minerals

REPARTIMENT A DOMICILI

Per la propera Festa Major s'inaugurarà, a la sala de Música de la nostra societat, una exposició de dibuixos del nostre volgut amic En Antoni Vidal.

□ □

Demà, diumenge, sortirà cap a Pineda la segona expedició de nois de la Colònia Escolar d'aquesta associació, acompanyats de varis individus de la Junta Directiva i familiars dels primers; retornant en els mateixos autos els que fins ara han gaudit de tan feliç i bella estada.

□ □

De la Junta de govern de l'Associació hem rebut les següents notes que ens plau de donar-hi acolliment:

Ha estat presentada a la Junta de Govern, signada per 229 socis, la següent proposició: «El signants, socis d'aquesta associació, indignats per l'afrent que, a l'empar de l'anònim, ha volgut fer-se a la memòria del qui fou honorable president, En Joan Montañà i Riera, trencant la làpida que dona nom a un dels carrers de la ciutat. —Proposem: que la Junta de Govern d'aquesta associació obri una llista de subscripció popular per a adquirir altra làpida en bronze amb el nom d'En Joan Montañà perquè quant més prompte millor sigui col·locada al mateix lloc on era la que gent incivil ha gosat trencar.

I que es convidi a l'Ajuntament perquè sigui la corporació Municipal la que figuri al cap de la llista de la subscripció. —Granollers 22 Juliol de 1930.»

En reunió celebrada posteriorment, s'acordà designar els primers firmants de cada fulla perquè formin una comissió encarregada de la subscripció i organització, recaient en els individus A. Garrell, Manel Badia, Pere Vegué, Francesc Brustenga, Antoni Villà, M. Diumaró, A. Ventura i Pere Gual.

□ □

Per dificultats motivades per les actuals circumstàncies; ens és impossible, de moment, celebrar el miting projectat en commemoració del 13 de Juliol de 1912.

□ □

En la reunió celebrada per aquesta Junta Directiva en data 31 de Juliol, s'acordà concedir l'adjudicació de les obres de reforma d'escala, waters i celler a l'empresari d'obres En Pere Capeta, per la quantitat de 3,950 pessetes.

En altra reunió del 5 d'agost s'acordà l'adjudicació per construir 26 taules i 51 sillons per a l'escola de noies, per la quantitat de 1,495 pessetes, al fuster Joan Font.

□ □

D'acord l'empresa «Cinæs» i aquesta Junta Directiva, ha quedat rescindit el contracte del teatre que pesava damunt la nostra associació.

□ □

El mestre director i representant de la companyia d'òpera Sr. Sabater ens comunica que acaba de rebre un telegrama de Milà, del tenor Felip Santagosino, comproment-se a cantar «Carmen» en el nostre teatre el primer dia de la Festa Major. També s'ha signat contracte amb l'eminent sopran Mercè Llopart, a càrrec de la qual corre el paper de «Carmen».

□ □

Els socis que desitgin adquirir llotges a l'envelat, poden passar pel taulell del cafè o consergeria, on podran inscriure's pel sorteig que es celebrarà el 25 del corrent.

Revisat per la censura governativa

inquietud

**Publicació quinzenal d'esquerra
Conpreula! Llegiula! Propagueula!**

TOLDOS

CONDOM

GRANOLLERS

CRÒNICA

Hem rebut el següent Edicte de l'Alcaldia i l'anunci de l'Exposició de Fotografies, que ens plau de publicar a continuació:

Alcaldia de Granollers

EDICTE

Es posa en coneixement dels ciutadans que la Comissió de Festes ha organitzat un concurs en el que s'adjudicaran, als carrers que durant els dies de la propera Festa Major fassin una millor exhibició de bon gust en l'adornament i enllumenament, els següents

PREMIS

Un de. 200 pessetes

Un de. 100 »

Quatre de 50 »

essent precís, per a pendre part en dit concurs, passar a inscriure's en les Oficines Municipals fins per tot el dia 20 del corrent.

Granollers, 4 d'Agost de 1930.

L'Alcalde,

ALBERT ROSÁS

Exposició de Fotografies

Patrocinada per l'Excm. Ajuntament d'aquesta ciutat, del 28 d'Agost al 14 de Setembre

Es prega a tots quants vulguin pendre part a aquesta exposició, que es serveixin presentar les fotografies com més aviat els sigui possible, al fi de facilitar la seva bona ordenació.

Les obres han d'ésser entregades a la Fotografia Bosch, i el plaç d'admissió fineix el dia 15 del corrent.

LA COMISSIÓ

Imp. Garrell : Clavé, 25 : Telèfon 23 : Granollers

MARQUESINES

PORTES

TAULES

CADIRES

Carrer Josep Umbert, 127

**Demaneu sempre
Sempre!...**

Cervesa Damm

Orange Crush

Ah...!

i Gaseoses CLOTET

GRANOLLERS

Plaça Guimerà, 20 : Telèf. 74

Vda. de Joan Montaña

Anís La Perla del Vallès

ALCOHOLS

ANISSATS

LICORS

J. Montaña, 72 : Telèf. 53 : Granollers

LA DONA ELEGANT

vesteix a l'acreditada

CASA MONTAÑA

Plaça Constitució, 36

Crespons: Llanes

Sueters de Seda

i totes les

Novetats per a la present temporada